

Education and Sport Development

Department of Education and Sport Development
Departement van Onderwys en Sport Ontwikkeling
Lefapha la Thuto le Tlhabololo ya Metshameko

NORTH WEST PROVINCE

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

JUNIE 2018

NOORDWES

MEMORANDUM

PUNTE: 80

Hierdie memorandum bestaan uit 11 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1****ASSESSERINGSRIGLYNE**

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op bergip is.
- Indien die leerder woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.
- By oop vrae word geen punt toegeken vir JA/NEE/ EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering verdien die punt.
- Geen punt word toegeken vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die kandidaat gee 'n volsin, is dit korrek MITS die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer TWEE/DRIE feite vereis word en 'n reeks word gegee, sien SLEGS die eerste TWEE/DRIE na.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN/OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meerkeusevrae.

VRAAG 1:**TEKS A: Suid-Afrika se verskillende kulture**

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	VLAK (Barrett)
1.1	ryk	1	3
1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Khoi-Khoi • San (Enige EEN)	1	1
1.3	<ul style="list-style-type: none"> • Ons kan dit aan die rotskuns sien. • Hulle rotskuns regoor Suid-Afrika/die land. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	2

1.4	<ul style="list-style-type: none"> • Spoorsny • Opsporing (Enige EEN) 	1	2
1.5	<ul style="list-style-type: none"> • Hulle grond is nie genoeg vir hulle manier van lewe nie. • Daar is nie meer genoeg wilde diere in die veld vir hulle om te jag nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
1.6.1	"byekorf"	1	3
1.6.2	<ul style="list-style-type: none"> • Die hutte is rond / geel soos 'n byekorf. • Die hutte lyk soos 'n byekorf. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
1.7	<ul style="list-style-type: none"> • Zoeloes se geloof is gebaseer op voorouersgeeste/drome. • Die opperwese is nie betrokke by die sake van gewone mense nie / selde betrokke. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
1.8	<ul style="list-style-type: none"> • Klere met baie versierings. • Klere wat uit verskillende lae bestaan. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
1.9	<ul style="list-style-type: none"> • Hulle versier hul huise in helder kleure. • Hulle tradisionele kombes het helder kleure • (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
1.10	<p>Ja, (<i>geen punte word vir Ja toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit plaas mense bymekaar wat dieselfde behoeftes/ belangstellings het. • Dit is hul kultuur. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) <p>OF</p> <p>Nee, (<i>geen punte word vir Nee toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gesinne moet bymekaar bly. • Dit is outyds/is nie meer toepaslik in vandag se moderne lewe nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
1.11	<p>... helderkleurige kombes wat hulle dikwels in plaas van jasse dra. (Gedeelte van 'n sin)</p>	1	3

1.12	<ul style="list-style-type: none"> • B • dinge wat jy gereeld gebruik. • B dinge wat jy gereeld gebruik. (Enige EEN)	1	3
1.13	Hulle/Die Shangaan-mense eet Mopani-wurms. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	1	3
1.14	Dit is die kleinste van al die kulture in Suid-Afrika. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	1	3
1.15.1	Dromme	1	1
1.15.2	<ul style="list-style-type: none"> • Legendes • Simbole (Enige EEN)	1	1
1.16.1	<ul style="list-style-type: none"> • D • Afrikaans het uit hierdie mense se taal ontstaan. • D Afrikaans het uit hierdie mense se taal ontstaan. (Enige EEN)	1	1
1.16.2	<ul style="list-style-type: none"> • A • Hierdie mense het die grootste invloed gehad van al die Europeërs wat na Suid-Afrika gekom het. • A Hierdie mense het die grootste invloed gehad van al die Europeërs wat na Suid-Afrika gekom het. (Enige EEN)	1	1
1.16.3	<ul style="list-style-type: none"> • B • Het wynbou in Suid-Afrika gevestig. • B Het wynbou in Suid-Afrika gevestig. (Enige EEN)	1	1
1.16.4	<ul style="list-style-type: none"> • E • Het mynbou en Victoriaanse argitektuur na Suid-Afrika gebring. • E Het mynbou en Victoriaanse argitektuur na Suid-Afrika gebring. (Enige EEN)	1	1
1.17.1	<ul style="list-style-type: none"> • Die mense leef nie meer volgens hulle eie tradisies nie. • Die mense leef soos Europeërs (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4

1.17.2	<p>Ja, (<i>geen punte word vir Ja toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tye verander en ons moet ook verander. • Dis opwindend/lekker om in die townships te bly. • Tradisionele manier van lewe is outyds. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) <p>OF</p> <p>Nee, (<i>geen punte word vir Nee toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ons moet trots wees op ons tradisies. • Ons moet ons eie unieke kultuur behou. • Dis belangrik dat kinders hul eie kultuur se tradisies ken. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	5
--------	--	---	---

TEKS B: SPOTPRENT

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	VLAK (Barrett)
1.18	<ul style="list-style-type: none"> • Sy is oud/sy is 80 jaar oud. • In Afrikaans noem jy 'n ouer vrou "Tannie". • Dis 'n vorm van respek/sy is ouer as hy. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
1.19	Geskrik	1	2
1.20	<ul style="list-style-type: none"> • Die bestuurder/tannie sit nog in die kar. • Die mense lyk asof hulle pas groot geskrik het. • Die motor staan nog op die ongelukstoneel. • Die lig swaai nog rond. • Daar trek nog stoom/rook uit die motor se enjin. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
1.21.1	geskok	1	2
1.21.2	humoristiese	1	2
1.22	stereotipering.	1	3
1.23	<p>Ja, (<i>geen punte word vir Ja toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bejaardes moet steeds selfstandig wees. • Bejaardes maak nie meer ongelukke as jonger mense nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) <p>OF</p> <p>Nee, (<i>geen punte word vir Nee toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bejaardes is 'n gevaar op die pad. • Bejaardes kan nie meer mooi sien nie. • Bejaardes reageer stadiger as jonger persone. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	5
TOTAAL AFDELING A:		[30]	

AFDELING B: OPSOMMING**NASIEN VAN DIE OPSOMMING**

Die opsomming word soos volg nagesien:

- **Puntetoekenning:**
 - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
 - 3 punte vir taal
 - Totaal punte : 10

- **Toekenning van taalpunte as leerders nie woordeliks aangehaal het nie:**
 - 1–3 feite korrek: 1 punt
 - 4–5 feite korrek: 2 punte
 - 6–7 feite korrek: 3 punte

- **Toekenning van taalpunte as leerders woordeliks aangehaal het.**
 - 6–7 direkte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
 - 1–5 direkte aanhalings: 1 punt vir taal toegeken

LET WEL:

- **Tel van woorde:**
 - Nasieners moet die getal woorde verifieer.
 - Geen punte word afgetrek as die leerder nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui of verkeerd aandui nie.
 - Indien die maksimum getal woorde (70 woorde) oorskry word, moet die nasiener tot by die laaste volsin na die 70-woordegrens nasien en die res van die opsomming ignoreer.

VRAAG 2: WAT OM TE DOEN TYDENS 'N BRAND

[Aangepas uit: www.wikihow.com/Keep-Safe-During-a-House-Fire]

Direkte aanhaling		Eie woorde
<p>Wanneer jy agterkom dat daar 'n brand in die huis is, moet jy dadelik die huis verlaat.</p> <p>Moenie eers dink aan jou waardevolle artikels nie. Die vlamme kan jou in die huis vasgekeer. Jy kan later die brandweermanne vra om hierdie items vir jou te vind. Indien jou klere aan die brand raak moet jy net op die grond val en op jou rug rol om die vuur te blus.</p> <p>Gebrande klere klou aan jou lyf vas en brand teen jou vel. Naby die grond is minder hitte en dik rook. Warm lug styg op. Bly laag totdat jy uit die brandende huis ontsnap.</p> <p>Bedek jou neus met 'n hemp of 'n klam handdoek. Dit sal voorkom dat rook jou longe binnedring. As die rook eers in jou longe is gaan jy moeilik asemhaal. Sodra jy uit 'n kamer kruip, maak die deur agter jou toe. Dit verhoed dat die vuur vinnig versprei. Die vuur neem dan langer om na die res van die huis te versprei. Bel die brandweer. Jou selfoon is dalk reeds beskadig deur die hitte en vuur. Jou bure kan jou help om die brandweer te bel. Sodra jy buite die huis is, bly buite. Selfs al moes jy jou diere of eiendom agterlaat. Die brandweermanne, wat opgelei is, kan na die diere gaan soek. Jy kan vir hulle sê waar in die huis die diere moontlik kan wees.</p>	<p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>7.</p>	<p>Verlaat onmiddelik die huis.</p> <p>Val op die grond en rol tot die vlamme dood is as jou klere brand.</p> <p>Bly naby aan die grond.</p> <p>Hou 'n handdoek of lap voor jou neus.</p> <p>Maak die deure agter jou toe sodat die vuur nie versprei nie.</p> <p>Bel die brandweer sodra jy uit die brandende huis is.</p> <p>Moenie weer terug in die huis gaan nie.</p>
		<p>GETAL WOORDE = 62 woorde (70 maksimum)</p>
<p>TOTAAL AFDELING B: 10</p>		

AFDELING C: TAAL**ASSESERINGSRIGLYNE**

- Spelling:
 - Eenwoord-antwoorde moet korrek gespel word.
 - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling geenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
 - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meerkeusevrae.

VRAAG 3: ADVERTENSIE

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	VLAK (Bloom)
3.1	Perfek/perfek.	1	3
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • B • alliterasie maak dit lekker om te sê. • B alliterasie maak dit lekker om te sê. (Enige EEN) 	1	3
3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Om die leser / teikenmark persoonlik aan te spreek. • Om die advertensie persoonlik te maak. • Om jou spesiaal/belangrik te laat voel. (Of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
3.4	lekkerste	1	2
3.5	Gebraaide	1	2
3.6	<ul style="list-style-type: none"> • lekker • smaaklik (Enige EEN) 	1	2
3.7	Saans	1	2

3.8	<p>Ja, (<i>geen punte word vir JA toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Die foto's van die kos maak my honger. Ek hou van die Spur se kos. (Of soortgelyk aan bogenoemde) <p>OF</p> <p>Nee, (<i>geen punte word vir NEE toegeken nie, slegs vir 'n logiese motivering</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Kos in restaurante is te duur. Ek hou van tuisgemaakte kos. (Of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	5
3.9	<ul style="list-style-type: none"> Mense wat daarvan hou om in restaurante te eet. Mense wat van vleis/hoender/seekos hou. Mense wat te lui is om self kos te maak. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
3.10	<ul style="list-style-type: none"> Indiane hou van vleis/gebraaide vleis. Indiane se klere is net so kleurvol soos die Spur restaurant. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
SUBTOTAAL:		[10]	

VRAAG 4: STROKIESPRENT

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	VLAK (Bloom)
4.1	Neelsie, luister na Meneer! (Aanvaar ook sonder uitroepteken)	1	3
4.2	<ul style="list-style-type: none"> Sy hand is in 'n vuis. Hy leun vorentoe as hy met Neelsie praat. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
4.3	<ul style="list-style-type: none"> Sy mond is vertrek. Sy oë is toe (met 'n kwaai trek). Daar is 'n frons op sy voorkop (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
4.4	<ul style="list-style-type: none"> (Om te wys dat) hy skree. (Of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
4.5.1	Konnotatief	1	4
4.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Neelsie luister nie na wat Meneer vir hom sê nie. Neelsie maak asof hy Meneer nie hoor nie. Neelsie maak asof hy doof is. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	2

4.6	<ul style="list-style-type: none"> • B • Hy wil niks hoor nie. • B Hy wil niks hoor nie (Enige EEN) 	1	3
4.7	Stokdoof	1	2
4.8	Neelsie is nou (letterlik) doof na Meneer so hard geskree het. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	1	3
4.9	<ul style="list-style-type: none"> • Hy sit met sy hande in sy sakke. • Hy het 'n verveelde uitdrukking op sy gesig. • Hy sit rustig agteroor in sy bank. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	3
SUBTOTAAL:		[10]	

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	VLAK (Barrett)
5.1	ware	1	2
5.2	Prinses	1	2
5.3	gr. 12 – leerder	1	1
5.4	Dogtertjie	1	1
5.5	tweeuisend en nege	1	2
5.6	<ul style="list-style-type: none"> • Daar is 'n rol draad in die stoor (iets wat in die vorm van 'n silinder opgerol is). • Daar is tien sake op die rol geplaas vir Vrydag (Lys van sake wat voor die hof moet dien). • Sy speel die rol van Fiela in die drama (Karakter van 'n toneelspeler vertolk). • Die kinders rol teen die heuwel af (rollende beweging) • My ma rol die deeg uit (met 'n roller bewerk). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
5.7	Bonita het vir Jabu gesê om oor die saak <u>te</u> bid.	1	4
5.8	'n Paar weke voor die matriekafskeid het Bonita in die hospitaal beland.	1	3
5.9	Pasiënte	1	2

5.10	gebel/getelefoneer.	1	1
5.11	Renette se ma sê dat sy √ 'n meisie vir haar rok gekry het.√	2	3
5.12	Pretoria	1	1
5.13	Jabu haar droomrok mag hou	1	3
5.14.1	Santa	1	1
5.14.2	eufemisme	1	1
5.14.3	moet	1	1
5.14.4	ouers	1	1
5.14.5	van	1	1
5.14.6	Self	1	1
SUBTOTAAL:		[20]	

TOTAAL AFDELING C:	40
GROOT TOTAAL :	80